

Διεθνής Ομοσπονδία Ενώσεων και Ινστιτούτων Βιβλιοθηκών (IFLA)
Σειρά Επαγγελματικών Αναφορών της IFLA, No. 89

Πρόσβαση σε βιβλιοθήκες από άτομα με αναπηρίες
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ

Με την επιμέλεια των : Birgitta Irvall και Gyda Skat Nielsen

Μετάφραση : Λουκία Χρυσάφη

© Copyright 2005 IFLA

Πρόσβαση σε βιβλιοθήκες από άτομα με αναπηρίες - ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ / με την επιμέλεια των
Birgitta Irvall και Gyda Skat Nielsen
Χάγη, Κεντρικά Γραφεία της IFLA . 2005. – 18 σελ. 30 εκ. - (Επαγγελματικές Αναφορές της IFLA : 89

ISBN 9077897046
ISSN 0168-193

Περιεχόμενα

Πρόσβαση για όλους σε κάθε βιβλιοθήκη.....	4
ΦΥΣΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ	5
Έξω από τη βιβλιοθήκη.....	5
Είσοδος στη Βιβλιοθήκη	6
Πρόσβαση σε υλικά και υπηρεσίες	6
Ο φυσικός χώρος	7
Τουαλέτες	7
Γκισέ δανεισμού	7
Γκισέ πληροφόρησης	7
Παιδικό τμήμα	8
Τμήμα για άτομα με αναπηρίες ανάγνωσης, ακοής και άλλες αναπηρίες.....	8
ΜΟΡΦΕΣ ΜΕΣΩΝ	10
Ειδικές μορφές μέσων για άτομα με ειδικές ανάγκες	10
Υπολογιστές	10
ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	12
Πώς να εκπαιδεύσετε το προσωπικό της Βιβλιοθήκης.....	12
Ειδικές υπηρεσίες για άτομα ΑΜΕΑ.....	12
Πώς να παρέχετε υπηρεσίες πληροφόρησης σε ΑμεΑ	13
Για άτομα με προβλήματα όρασης	13
Για κωφούς ή άτομα με προβλήματα ακοής.....	13
Για άτομα με δυσκολίες ανάγνωσης (άτομα με δυσλεξία ή αδύναμους αναγνώστες).....	14
Για άτομα με σωματικές αναπηρίες	14
Για άτομα με προβλήματα κατανόησης	14
Πληροφορίες για άτομα με αναπηρίες : Κατάλληλοι τύποι Μέσων.....	15
Πώς μπορείτε να κάνετε εύκολα κατανοητή την πληροφόρηση;.....	16
Δικτυακός τόπος	16
Πώς να συνεργαστείτε με άτομα και φορείς στήριξης ατόμων με ειδικές ανάγκες	17
Άλλοι πόροι	18
Χρήσιμες διευθύνσεις ιστότοπων στα Αγγλικά:	18
Χρήσιμες διευθύνσεις ιστότοπων στα Ελληνικά:	19

Πρόσβαση για όλους σε κάθε βιβλιοθήκη.

Σε πολλές χώρες σε όλο τον κόσμο, η πρόσβαση από χρήστες με ειδικές ανάγκες στη χρήση βιβλιοθηκών δεν είναι ακόμα διαθέσιμη ή ακόμα και αναμενόμενη. Προκειμένου να παρέχονται ίσες ευκαιρίες σε όλους τους χρήστες της βιβλιοθήκης, είναι απαραίτητο να δούμε με τα μάτια αυτών των ομάδων χρηστών τη φυσική κατάσταση των κτιρίων της βιβλιοθήκης, καθώς και τις υπηρεσίες και τα προγράμματα.

Αυτός ο κατάλογος ελέγχου που αναπτύχθηκε από τη μόνιμη επιτροπή Βιβλιοθηκών που εξυπηρετούν μειονεκτούντα άτομα (LSDP) της IFLA σχεδιάστηκε ως πρακτικό εργαλείο για όλους τους τύπους Βιβλιοθηκών (δημόσιες, ακαδημαϊκές, σχολικές, ειδικές) να χρησιμοποιηθεί : 1) για την αξιολόγηση των υφιστάμενων επιπέδων προσβασιμότητας σε κτίρια, υπηρεσίες, τα υλικά και τα προγράμματα και 2) για να βελτιώσει την προσβασιμότητα, όπου χρειάζεται. Οι ανάγκες προσβασιμότητας του προσωπικού της Βιβλιοθήκης δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος εγγράφου.

Για να κάνετε μια Βιβλιοθήκη προσβάσιμη χρειάζεστε οικονομικούς πόρους. Ωστόσο, πολλές βελτιώσεις μπορούν να υλοποιηθούν με πολύ μικρά ποσά - ή ενδεχομένως χωρίς κανένα κόστος. Η λύση συχνά μπορεί να βρεθεί μέσω μιας αλλαγής στην στάση του προσωπικού και τον τρόπο σκέψης του με νέους τρόπους.

Συνιστούμε όπως συμπεριληφθούν στη διαδικασία αξιολόγησης εκπρόσωποι ομάδων αναπηρίας και οργανώσεις υποστήριξης. Οι συνεισφορές από αυτά τα άτομα, μαζί με τα ευρήματα ελέγχου, θα παράσχουν πολύ χρήσιμες πληροφορίες για μέτρα άμεσης ενίσχυσης, καθώς και για κάθε μελλοντικό σχεδιασμό.

Επειδή οι Βιβλιοθήκες και τα κτίριά τους είναι πολύ διαφορετικά σε διάφορες περιοχές του κόσμου, αυτός ο κατάλογος ελέγχου δεν περιλαμβάνει ποσοτικές μετρήσεις. Συνιστούμε το προσωπικό της βιβλιοθήκης να εφαρμόζει τους σχετικούς νόμους και κανονισμούς της κάθε χώρας ή να τα δοκιμάζει με τους μειονεκτούντες σας.

Η αλλαγή συμβαίνει συχνά αργά - αλλά πιο σημαντικό είναι να επικεντρωθούμε στο πλέον κρίσιμο άμεσο ζήτημα : Να εξασφαλίσουμε την αρχή της ισότητας της πρόσβασης για όλα τα άτομα ανεξάρτητα από την αναπηρία, τόσο στην αξιολόγηση υφιστάμενων κτιρίων και των υπηρεσιών όσο και στο σχεδιασμό νέων.

Να θυμάστε ότι η δική σας ευθύνη είναι να κάνετε τα άτομα με αναπηρία να αισθάνονται ευπρόσδεκτα στη Βιβλιοθήκη.

ΦΥΣΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ

Όλοι θα πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιούν τις βιβλιοθήκες μιας χώρας. Το περιβάλλον της Βιβλιοθήκης, η είσοδος, οι τουαλέτες, οι σκάλες, οι ανελκυστήρες και οι ειδικές αίθουσες πρέπει να είναι προσβάσιμες για άτομα με διαφορετικές μορφές αναπηριών. Ένα άτομο σε αναπηρικό καροτσάκι θα πρέπει να μπορεί να φτάνει σε όλα τα τμήματα, ένα άτομο με προβλήματα όρασης θα πρέπει να μπορεί να περπατά με ένα μπαστούνι τυφλού ή ένα σκυλί-οδηγό και να βρει τον δρόμο του χωρίς να χτυπήσει σε εμπόδια. Ένας κωφός πρέπει να μπορεί να επικοινωνεί με το προσωπικό της βιβλιοθήκης. Ένα άτομο με διανοητική αναπηρία θα πρέπει να είναι σε θέση να βρει εύκολα βιβλία και άλλο υλικό. Ένα άτομο με δυσλεξία ή άλλο πρόβλημα ανάγνωσης πρέπει να είναι σε θέση να βρει τον δρόμο γύρω του.

Έξω από τη βιβλιοθήκη

Τα άτομα με αναπηρίες θα πρέπει να μπορούν να φτάνουν στην τοποθεσία, να προσεγγίζουν το κτίριο της βιβλιοθήκης και να εισέρχονται στο κτίριο εύκολα και με ασφάλεια. Εάν η κύρια είσοδος δεν είναι προσβάσιμη, θα πρέπει να υπάρχει μια δευτερεύουσα είσοδος προσβάσιμη, εξοπλισμένη με αυτόματο άνοιγμα πόρτας, ράμπα και τηλέφωνο.

- Επαρκείς θέσεις στάθμευσης που φέρουν το διεθνές σύμβολο για άτομα με ειδικές ανάγκες
- Χώρος στάθμευσης κοντά στην είσοδο της βιβλιοθήκης
- Καθαρές και ευανάγνωστες πινακίδες σήμανσης
- Χωρίς εμπόδια και φωτιζόμενες διαδρομές πρόσβασης στην είσοδο
- Ομαλή και αντιολισθητική επιφάνεια στην είσοδο
- Αν χρειάζεται, μια μη ολισθηρή και όχι πολύ απότομη ράμπα με κιγκλιδώματα να υπάρχει δίπλα στις σκάλες.
- Κάγκελα και στις δύο πλευρές της ράμπας
- Τηλέφωνο στην είσοδο για κωφούς χρήστες

Είσοδος στη Βιβλιοθήκη

Ένα πρόσωπο σε ένα αναπηρικό καροτσάκι ή που χρησιμοποιεί πατερίτσες ή μία περπατούρα θα πρέπει να μπορεί να εισέλθει μέσω της πόρτας και να περάσει από τα σημεία ελέγχου ασφαλείας. Ένα τυφλό πρόσωπο με μία ειδική ράβδο τυφλών ή ένα σκυλί-οδηγό θα πρέπει επίσης να μπορεί να εισέλθει χωρίς να συναντήσει εμπόδια.

- Επαρκής χώρος μπροστά από την πόρτα που θα επιτρέπει σε ένα αναπηρικό καροτσάκι να κάνει ελιγμούς
- Πόρτα εισόδου αρκετά ευρεία ώστε να επιτρέπει την είσοδο αναπηρικού καροτσακίου
- Αυτόματο άνοιγμα πόρτας προσβάσιμο από ένα άτομο σε αναπηρικό καροτσάκι
- Χωρίς σκαλοπάτια στην πόρτα - για εύκολη πρόσβαση σε αναπηρικά καροτσάκια
- Γυάλινες πόρτες που έχουν σημανθεί για την προειδοποίηση ατόμων με προβλήματα όρασης
- Σημεία ελέγχου ασφαλείας της Βιβλιοθήκης που είναι δυνατόν να περάσουν ανάμεσά τους άτομα με αναπηρικό καροτσάκι / περιπατητή ή άλλα βοηθήματα
- Σκάλες και διάδρομοι που επισημαίνονται με χρώμα αντίθεσης
- Εικονογράμματα που οδηγούν σε ανελκυστήρες
- Φωτισμένοι ανελκυστήρες με κουμπιά και πινακίδες σε γραφή Braille και με συνθετική ομιλία
- Κουμπιά ανελκυστήρα προσβάσιμα από αναπηρικό καροτσάκι

Πρόσβαση σε υλικά και υπηρεσίες

Όλα τα μέρη της Βιβλιοθήκης πρέπει να είναι προσβάσιμα. Ο χώρος θα πρέπει να είναι διαρρυθμισμένος με προσοχή και με σαφείς πινακίδες και ένα σχέδιο ορόφου που θα βρίσκεται κοντά στην είσοδο.

Τα Γκισέ εξυπηρέτησης πρέπει να βρίσκονται κοντά στην είσοδο. Τα αναπηρικά καροτσάκια πρέπει να μπορούν να κινούνται μέσα σε ολόκληρη τη Βιβλιοθήκη. Πρέπει να υπάρχει ανελκυστήρας για αναπηρικά καροτσάκια ή ράμπα, αν η Βιβλιοθήκη έχει περισσότερα από ένα επίπεδα. Δεν θα πρέπει να υπάρχουν σκαλιά εισόδου και όλες οι πόρτες θα πρέπει να έχουν αυτόματα ανοίγματα. Ιδανικά, τα ράφια θα πρέπει να είναι προσβάσιμα από αναπηρική καρέκλα. Ένας αριθμός τραπεζιών ανάγνωσης και θέσεων εργασίας υπολογιστών θα πρέπει να προσαρμόζονται για άτομα σε αναπηρικά καροτσάκια. Πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον μία τουαλέτα για άτομα με ειδικές ανάγκες.

Ο φυσικός χώρος

- Ευκρινείς και ευανάγνωστες πινακίδες με εικονογράμματα
- Ράφια προσβάσιμα από αναπηρικό καροτσάκι
- Τραπέζια ανάγνωσης και εργασίας υπολογιστών με μεταβαλλόμενα ύψη σε όλη τη Βιβλιοθήκη
- Καθίσματα με ανθεκτικά υποβραχιόνια
- Απρόσκοπτοι διάδρομοι μεταξύ των βιβλιοστασιών
- Ορατό και ακουστικό συναγερμό πυρκαγιάς
- Προσωπικό εκπαιδευμένο για να βοηθήσει τους χρήστες της Βιβλιοθήκης σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης

Τουαλέτες

Η Βιβλιοθήκη πρέπει να διαθέτει τουλάχιστον μία τουαλέτα για άτομα με ειδικές ανάγκες, εξοπλισμένη με τα εξής:

- Ξεκάθαρα εικονογραφήματα που να δείχνουν τη θέση των τουαλετών
- Πόρτα αρκετά μεγάλη για να εισέλθει ένα αναπηρικό καροτσάκι και επαρκής χώρος για να περιστραφεί μια αναπηρική καρέκλα
- Επαρκής χώρος για να εισέλθει μια αναπηρικό καροτσάκι δίπλα στο κάθισμα της τουαλέτας
- Τουαλέτα με λαβές και μοχλό έκπλυσης που προσφέρονται για άτομα σε αναπηρικά καροτσάκια
- Κουμπί συναγερμού προσβάσιμο για άτομα σε αναπηρικά καροτσάκια
- Νιπτήρας και καθρέφτης σε κατάλληλο ύψος

Γκισέ δανεισμού

- Ρυθμιζόμενο γραφείο
- Σύστημα επαγωγικού βρόχου για άτομα με προβλήματα ακοής
- Καρέκλες για ηλικιωμένους και άτομα με ειδικές ανάγκες
- Προσβάσιμοι σταθμοί αυτοεξυπηρέτησης κυκλοφορίας υλικού

Γκισέ πληροφόρησης

- Ρυθμιζόμενο γραφείο
- Οργανωμένο "σύστημα ουράς αναμονής" στον χώρο αναμονής
- Καθίσματα κατάλληλα για ηλικιωμένους και άτομα με ειδικές ανάγκες

- Σύστημα επαγωγικού βρόχου για άτομα με προβλήματα ακοής

Παιδικό τμήμα

- Καθαρή πινακίδα με εικονογράμματα που οδηγούν στο Παιδικό Τμήμα
- Μία έγχρωμη (κίτρινη για ορατότητα) γραμμή δαπέδου που οδηγεί στο τμήμα παιδιών
- Ανεμπόδιστοι διάδρομοι μεταξύ των βιβλιοστασιών
- Διαθεσιμότητα ομιλούντων βιβλίων και άλλων ειδικών μέσων
- Υπολογιστές προσβάσιμοι για παιδιά με αναπηρίες
- Ράφια και κουτιά εικονοβιβλίων προσβάσιμα από αναπηρικό καροτσάκι

Τμήμα για άτομα με αναπηρίες ανάγνωσης, ακοής και άλλες αναπηρίες

Οι χρήστες με αναπηρίες ανάγνωσης χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής όταν επισκέπτονται τη Βιβλιοθήκη. Το προσωπικό της Βιβλιοθήκης θα πρέπει να έχει γνώση σχετικά με διάφορες αναπηρίες και πώς να εξυπηρετεί χρήστες με αυτές τις αναπηρίες. Το υλικό που παράγεται ειδικά για άτομα με αναπηρίες ανάγνωσης θα πρέπει να είναι εύκολο να εντοπιστεί. Τέτοιο υλικό μπορεί να περιλαμβάνει ομιλούντα βιβλία, βιβλία Braille και με μεγάλα τυπογραφικά βιβλία, τα οποία σε μερικές χώρες παράγονται εμπορικά και σε άλλες χώρες παράγονται από τη Βιβλιοθήκη για τους Τυφλούς.

- Να υπάρχει ένα τμήμα τοποθετημένο σε κεντρικό σημείο με ομιλούντα βιβλία και άλλα υλικά για άτομα με αναπηρίες ανάγνωσης
- Μία έγχρωμη (κίτρινη για ορατότητα) γραμμή δαπέδου που οδηγεί σε αυτό το ειδικό τμήμα
- Ξεκάθαρη σήμανση
- Άνετη περιοχή ανάγνωσης με δυνατό φωτισμό
- Κασετόφωνο, συσκευή αναπαραγωγής CD, συσκευή DAISY (Digital Audio Information System) 1) και άλλος εξοπλισμός που να συνοδεύει την οπτικοακουστική συλλογή
- Φωτιζόμενος μεγεθυντής, ηλεκτρονικός αναγνώστης ή κλειστό κύκλωμα (CCTV)
- Υπολογιστές με προσαρμογείς οθόνης και λογισμικό σχεδιασμένο για άτομα με αναγνωστικές και γνωστικές αναπηρίες

1) DAISY, ψηφιακό σύστημα ομιλούντων βιβλίων που χρησιμοποιείται από πολλές Βιβλιοθήκες για τους τυφλούς.

ΜΟΡΦΕΣ ΜΕΣΩΝ

Όλο το υλικό της Βιβλιοθήκης θα πρέπει να είναι προσβάσιμο σε ιδανικές συνθήκες για όλους τους χρήστες της. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος. Οι Βιβλιοθήκες πρέπει να αποκτούν ομιλούντα βιβλία, βίντεο / DVD βιβλία με υπότιτλους ή / και γλώσσα συμβόλων, βιβλία Braille, προσβάσιμα ηλεκτρονικά βιβλία, ευανάγνωστα βιβλία ή άλλα μη τυπωμένο υλικό. Το προσωπικό της βιβλιοθήκης πρέπει να γνωρίζει πώς να δανείζεται τέτοιο υλικό από άλλες Βιβλιοθήκες, συμπεριλαμβανομένης της Εθνικής Βιβλιοθήκης για τους Τυφλούς (εφόσον υπάρχει). Η παρακάτω ενότητα αναφέρει τις μορφές υλικού που είναι χρήσιμα για άτομα με ειδικές ανάγκες:

Ειδικές μορφές μέσων για άτομα με ειδικές ανάγκες

- Ομιλούντα βιβλία, ομιλούντες εφημερίδες και περιοδικά
- Βιβλία με μεγάλα γράμματα εκτύπωσης
- Ευανάγνωστα βιβλία
- Βιβλία Braille
- Βίντεο / DVD βιβλία με υπότιτλους ή / και γλώσσα συμβόλων
- Ηλεκτρονικά βιβλία
- Βιβλία ανάγλυφων εικόνων

Υπολογιστές

Οι υπολογιστές για δημόσια χρήση πρέπει να είναι προσβάσιμοι και από ΑμεΑ. Πρέπει να υπάρχει γρήγορη και αξιόπιστη τεχνική υποστήριξη τόσο για τους υπολογιστές όσο και για τον προσαρμοστικό εξοπλισμό. Το προσωπικό θα πρέπει να είναι εκπαιδευμένο για την παροχή επιτόπιας υποστήριξης. Οι εθνικοί και τοπικοί φορείς υπεράσπισης και υποστήριξης της αναπηρίας μπορούν να παρέχουν πληροφορίες για το πώς μπορούν να γίνουν προσβάσιμοι οι υπολογιστές.

- Καθορισμένοι σταθμοί εργασίας υπολογιστών προσαρμοσμένοι στις ανάγκες ατόμων σε αναπηρικά καροτσάκια
- Προσαρμοζόμενα πληκτρολόγια ή καλύμματα πληκτρολογίων για χρήστες με κινητικές δυσλειτουργίες
- Καθορισμένοι υπολογιστές εξοπλισμένοι με προγράμματα ανάγνωσης οθόνης, μεγέθυνσης και συνθετικής ομιλίας
- Καθορισμένοι υπολογιστές εξοπλισμένοι με ομιλία και άλλο εκπαιδευτικό λογισμικό κατάλληλο για άτομα με δυσλεξία
- Τεχνική υποστήριξη για υπολογιστές (επιτόπου, αν είναι δυνατόν)
- Προσωπικό ικανό να καθοδηγεί τους χρήστες στη χρήση υπολογιστών

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Το να κάνουμε την βιβλιοθήκη προσβάσιμη για άτομα με ειδικές ανάγκες περιλαμβάνει την παροχή υπηρεσιών και δράσεων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες αυτών των ομάδων χρηστών. Η επικοινωνία μεταξύ του προσωπικού της Βιβλιοθήκης και των χρηστών αυτών πρέπει να είναι ξεκάθαρη και συνοπτική. Είναι σημαντικό να εξασφαλίζεται ότι όλοι οι χρήστες είναι ευπρόσδεκτοι ώστε να είναι πιθανή η επανεπιστοφή στη Βιβλιοθήκη. Το προσωπικό της Βιβλιοθήκης πρέπει να έχει κατά νου ότι τα άτομα με αναπηρίες έχουν να ξεπεράσουν όχι μόνο φυσικά εμπόδια, αλλά και ψυχολογικούς φραγμούς μέχρι να φτάσουν στη βιβλιοθήκη και να γνωστοποιήσουν τις ανάγκες τους.

Πώς να εκπαιδεύσετε το προσωπικό της Βιβλιοθήκης

Η προσβασιμότητα της Βιβλιοθήκης πρέπει να είναι μια σαφώς καθορισμένη διοικητική ευθύνη. Ένας συγκεκριμένος υπάλληλος πρέπει να ενεργεί ως σύνδεσμος με ομάδες αναπηρίας και φορείς υποστήριξης τους. Είναι σημαντικό όλο το προσωπικό να γνωρίζει σχετικά με τους διάφορους τύπους αναπηριών και το πώς μπορεί να βοηθήσει καλύτερα τον χρήστη. Το προσωπικό θα πρέπει επίσης να επικοινωνεί απευθείας με τον χρήστη και όχι μέσω του ατόμου που τον φροντίζει. Παραδείγματα κατάλληλης εκπαίδευσης του προσωπικού περιλαμβάνουν:

- Προσκαλέστε άτομα με αναπηρία να παρευρίσκονται σε συναντήσεις του προσωπικού για να μιλήσουν για τις ανάγκες τους ως χρήστες της Βιβλιοθήκης.
- Διανέμετε στο προσωπικό μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων ή / και με άλλες μορφές πληροφόρησης σε τακτική βάση σχετικά με τις υπηρεσίες βιβλιοθήκης για συγκεκριμένες ομάδες αναπήρων.
- Συμπεριλάβετε πληροφορίες σχετικά με τις υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης για ειδικές ομάδες χρηστών στο ενημερωτικό υλικό εξοικείωσης για το νέο προσωπικό.

Ειδικές υπηρεσίες για άτομα ΑΜΕΑ

- Υπηρεσία παράδοσης τεκμηρίων στο σπίτι σε άτομα που δεν μπορούν να έρθουν στη Βιβλιοθήκη
- Απομακρυσμένες υπηρεσίες για άτομα σε ιδρύματα ή εγκαταστάσεις φροντίδας
- Υπηρεσία ανάγνωσης για χρήστες με δυσκολίες ανάγνωσης (π.χ. σύντομα κείμενα, γράμματα, οδηγίες, άρθρα σε κασέτα ή CD) ή σάρωση κειμένων για να είναι προσβάσιμα σε έναν υπολογιστή με δυνατότητα ανάγνωσης οθόνης

- Τακτικές διαβουλεύσεις για άτομα με αναπηρίες ανάγνωσης

Πώς να παρέχετε υπηρεσίες πληροφόρησης σε ΑμεΑ

Η Βιβλιοθήκη πρέπει να οργανώνει ξεναγήσεις στο κτίριο της Βιβλιοθήκης τόσο σε άτομα όσο και σε ομάδες ατόμων με ειδικές ανάγκες. Πολλοί από αυτούς τους χρήστες μπορεί να έχουν δυσκολίες στην ανάγνωση πληροφοριών σχετικά με τη Βιβλιοθήκη. Επομένως, οι πληροφορίες σχετικά με την πρόσβαση, τις υπηρεσίες, τα υλικά και τα προγράμματα θα πρέπει να είναι διαθέσιμες στις εναλλακτικές μορφές που αναφέρονται παρακάτω (επιλέξτε τις μορφές ήχου και εικόνας που χρησιμοποιούνται συνήθως από τα ΑμεΑ με αναπηρίες στη χώρα σας):

Για άτομα με προβλήματα όρασης

- Πληροφορίες με μεγάλους χαρακτήρες
- Πληροφορίες με κασέτα ήχου, CD / DVD ή σε μορφή DAISY
- Πληροφορίες σε Braille
- Πληροφορίες σε προσιτή για ΑμεΑ ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης

Για κωφούς ή άτομα με προβλήματα ακοής

- Πληροφορίες σε βίντεο με υπότιτλους και / ή νοηματική γλώσσα
- Πληροφορίες μέσω κειμενοφώνου ή / και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου
- Πληροφορίες στον προσιτό ιστότοπο της Βιβλιοθήκης (οι πληροφορίες ήχου πρέπει επίσης να είναι διαθέσιμες ως κείμενο)
- Εύκολα στην ανάγνωση κείμενα για τους χρήστες που γεννήθηκαν κωφοί ή έγιναν κωφοί πριν να αποκτήσουν γλωσσικές δεξιότητες

Για άτομα με δυσκολίες ανάγνωσης (άτομα με δυσλεξία ή αδύναμους αναγνώστες)

- Πληροφορίες γραμμένες σε ένα ευανάγνωστο κείμενο
- Πληροφορίες σε κασέτα ήχου / βίντεο, CD / DVD ή σε μορφή Daisy
- Πληροφορίες σε προσιτή ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης

Για άτομα με σωματικές αναπηρίες

- Πληροφορίες σε κασέτα ήχου / βίντεο ή σε CD / DVD ή σε μορφή DAISY
- Πληροφορίες σε προσβάσιμο ιστότοπο

Για άτομα με προβλήματα κατανόησης

- Πληροφορίες σε μορφή εύκολη να αναγνωστεί
- Πληροφορίες σχετικά με την ταινία ήχου / βίντεο, το CD / DVD ή σε μορφή DAISY
- Πληροφορίες σε προσιτή ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης

Πληροφορίες για άτομα με αναπηρίες : Κατάλληλοι τύποι Μέσων

Ομάδες αναπηρίας	Μεγάλη εκτύπωση	Κασέτα/DAISY CD/DVD	Braille	Ιστότοπος	Βίντεο με υπότιτλους	Τηλέφωνα κειμένου	Ευανάγνωστο κείμενο
Με προβλήματα όρασης	X	X	X	X			
Κωφοί και άτομα με προβλήματα ακοής				X	X	X	X
Δυσκολίες ανάγνωσης	X	X		X			X
Σωματικές αναπηρίες		X		X			
Άτομα με προβλήματα κατανόησης		X		X			X

Πώς μπορείτε να κάνετε εύκολα κατανοητή την πληροφόρηση;

Το ενημερωτικό υλικό πρέπει να είναι κατανοητό σε όλους τους χρήστες. Οι ακόλουθες οδηγίες ισχύουν τόσο για τις πληροφορίες σε χαρτί όσο και σε ιστοσελίδες:

- Γράφετε με σαφήνεια και με σύντομες προτάσεις
- Αποφύγετε ξενόγλωσσες λέξεις
- Εισάγετε αρκετό κενό μεταξύ των παραγράφων και των ομάδων κειμένου
- Συμπεριλάβετε εικονογραφήσεις στην ίδια σελίδα ως συνοδευτικό του κειμένου
- Χρησιμοποιείτε σκούρο κείμενο σε λευκό ή ανοιχτόχρωμο φόντο - άτονο κείμενο σε σκούρο φόντο

Δείτε επίσης τις Οδηγίες της IFLA για Εύκολα Ευανάγνωστα Υλικά!

Δικτυακός τόπος

Ο δικτυακός τόπος και ο κατάλογος της βιβλιοθήκης πρέπει να είναι πλήρως προσβάσιμοι για άτομα με αναπηρίες ανάγνωσης μέσω της δυνατότητας μεγέθυνσης και των αναγνωστών οθόνης, σε συνδυασμό με συνθετική ομιλία ή οθόνες Braille. Χρησιμοποιείτε ένα σαφή και λογικό σχεδιασμό που περιλαμβάνει γραπτές επεξηγήσεις για το οπτικό ή το ακουστικό περιεχόμενο. Βεβαιωθείτε ότι το κείμενο και τα γραφικά μπορούν να γίνουν κατανοητά χωρίς τη χρήση του χρώματος. Πληροφορίες σχετικά με προσβάσιμους ιστότοπους μπορούν να βρεθούν στην Πρωτοβουλία για την προσβασιμότητα στον παγκόσμιο ιστό της Κοινοπραξίας World Wide Web <http://www.w3c.org/wai>. Μπορείτε να συμβουλευτείτε επίσης την Εθνική Βιβλιοθήκη για τους Τυφλούς.

- Κάντε το σχεδιασμό λογικό και εύκολο στην πλοήγηση
- Κάντε την παιδική ιστοσελίδα προσβάσιμη
- Παρέχετε λογισμικό για μεγέθυνση κειμένου, αλλαγή γραμματοσειράς και αντίθεσης, μήκους των γραμμών και του διαστήματος μεταξύ των γραμμών
- Δώστε εναλλακτικές μορφές σε αρχεία .pdf και .doc - κατά προτίμηση μη μορφοποιημένο κείμενο (.txt)
- Ξεχωρίστε τα περιεχόμενα από το σχέδιο - χρησιμοποιήστε συγκεκριμένα στυλ για να καθοδηγήσετε την παρουσίαση και τη διάταξη
- Συμπεριλάβετε τη δυνατότητα αναζήτησης στον ιστότοπό σας
- Αποφύγετε πλαίσια και πίνακες
- Αποφύγετε τις κινούμενες εικόνες και κείμενα

- Χρησιμοποιήστε σχετικές μετρήσεις για το κείμενο
- Συνοδεύστε τον ήχο με κείμενο

Πώς να συνεργαστείτε με άτομα και φορείς στήριξης ατόμων με ειδικές ανάγκες

Η συνεργασία με τους εκπροσώπους φορέων ατόμων με ειδικές ανάγκες και των ατόμων είναι σημαντική προκειμένου να προσεγγιστούν όλοι οι πολίτες και να δημιουργηθεί εμπιστοσύνη για τις υπηρεσίες και τα προγράμματα της βιβλιοθήκης. Αυτές οι προσπάθειες εξωστρέφειας θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν:

- Επίσημη πρόσκληση για συνεργασία σε διάφορα έργα
- Μια κοινή συνάντηση "brain storming"
- Προγραμματισμένες δραστηριότητες στη βιβλιοθήκη, για παράδειγμα:
 - Εκστρατείες ενημέρωσης και εκδόσεις για την ενημέρωση του κοινού σχετικά με τις αναπηρίες - Περίπτερα με ενημερωτικό υλικό – Συντονίστε συνέδρια για θέματα αναπηρίας - Ψυχαγωγία για παιδιά και ενήλικες με ειδικές ανάγκες
- Τακτικές συναντήσεις με οργανισμούς ή / και μεμονωμένους χρήστες για τη συζήτηση μελλοντικών πρωτοβουλιών
- Οδηγίες για άτομα με ειδικές ανάγκες σχετικές με τον τρόπο χρήσης της βιβλιοθήκης, των υπολογιστών και άλλου τεχνικού εξοπλισμού
- Ομάδες συζήτησης
- Κοινά αναπτυξιακά έργα
- Κοινές επαφές σε ΜΜΕ

Άλλοι πόροι

Οδηγός IFLA

Gyda Skat Nielsen & Birgitta Irvall, *Guidelines for Library Services to Persons with Dyslexia* (IFLA Professional Report # 70, 2001) <http://www.ifla.org>

Bror Tronbacke, *Guidelines for Easy-to-Read Materials* (IFLA Professional Report # 54, 1997) <http://www.ifla.org>

Nancy Mary Panella, *Guidelines for Libraries Serving Hospital Patients and the Elderly and Disabled in Long-Term Care Facilities* (IFLA Professional Report # 61, 2000) <http://www.ifla.org>

Χρήσιμες διευθύνσεις ιστότοπων στα Αγγλικά:

- <http://www.w3c.org/WAI/>
- http://www.ri.gov/acc_c_hecklist.php
- http://www.ri.gov/acc_c_hecklist.php
- <http://www.lgta.org/accessibility/>
- <http://www.daisy.org>

- [http://www.washington.edu/accessit/
index.php](http://www.washington.edu/accessit/index.php)

Χρήσιμες διευθύνσεις ιστότοπων στα Ελληνικά:

- <https://amelib.seab.gr/?lang=el>
- http://access.uoa.gr/?page_id=178
- http://access.uoa.gr/?page_id=178
- <http://speech.di.uoa.gr/sppages/firstgr.html>
- <http://www.eeeyt.gr/index.php/el/>